

פרק רביעי יום טוב

דף כ"ט

תקיעת שופר ורדיית הפת אינן מלאכה

תנא דבי שמואל, "כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ"^א (במדבר כ"ט א'), יצאו תקיעת שופר ורדיית הפת, שהן חכמה ואינן מלאכה^ב.

תקיעת שופר בשבת מדין תורה

לדברי רבי לוי בר אמר רבי חנא בר חנינא, מדין תורה יש חילוק בין המקדש לגבולים לענין תקיעת שופר בראש השנה שחל בשבת.

שכן כתוב אחד אומר, "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֲדָשׁ יִהְיֶה לָכֶם שַׁבָּתוֹן זָכְרוֹן תְּרוּעָה מְקָרָא קִדְשׁ" (ויקרא כ"ג כ"ד) שמשמע זכרון תרועה בלבד כלומר יאמרו מקראות של תרועה ולא תרועה ממש. וכתוב אחד אומר, "וּבַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֲדָשׁ מְקָרָא קִדְשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם" (במדבר כ"ט א'), שמשמע תרועה ממש.

וישוב שני הכתובים הוא, שכשחל ראש השנה בשבת, בגבולים יהיה זכרון תרועה, ולא יתקעו ממש, ובמקדש יהיה יום תרועה, ויתקעו ממש.

ורבא הקשה על הדברים הללו, שכן אם מדין תורה כשראש השנה חל בשבת אין לתקוע, גם במקדש לא יתקעו^ב.

ועוד, על כרחך לא בא הכתוב להתיר את התקיעה במקדש בשבת, כי התקיעה אינה

^א ביום טוב כתיב, והוא מצי לאתויי כל מלאכה לא תעשו, דאף ביום שבת לא איתסר, אף על גב דלא כתיב ביה עבודה. [תוס'].

^ב פירש רבינו חננאל, רדייה דהכא, לאחר אפיייה, ושרי לכתחילה. ורדייה דריש מסכת שבת, דהתירו לו לרדות קודם שיבא לידי אפיייה, דאיסור סקילה, או לא התירו, דמשמע דאסור מדרבנן, ברודה הפת בעוד שהיא עישה, דהוא כעין לש, שמרככו, כשרודהו בידו. ובחנם דחק, דהך דהכא נמי לא שריא אלא מדאורייתא, כדמוכח בפרק כל כתבי, גבי מציל פת מן התנור, שמציל מזון שלשה סעודות, דקאמר, כשהוא רודה, לא ירדה במרדה אלא בסכין. וכן תקיעת שופר אסור מדרבנן כדמוכח בפרק כסוי הדם, דקאמרינן, תקיעת שופר בגבולין תוכיה, שספיקה דוחה יום טוב, ואין ודאה דוחה שבת, ואפילו הכי לא היו אוסרין, אי לאו משום דרבה שמא יעבירונו. [תוס'].

^ג לכאורה הקושיה היא, מנין לרבי לוי להעמיד את שני הכתובים בשבת, ולומר זה בגבולים וזה במקדש, שמא שני הכתובים אמורים בכל מקום, וזה בחול וזה בשבת, שבחול תוקעים בכל מקום, ובשבת זוכרים בלא לתקוע בכל מקום.